

อดีต • ปัจจุบัน • อนาคต

อดีต • ปัจจุบัน • อนาคต

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นพระบรมครู
พระองค์ท่านทรงมีวิธีการในการสอนและการอบรมที่ดีแน่ๆ
ดังนั้น ขอให้บัณฑิตของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร
ทุกคน จงไปสำรวจค้นคว้า แล้วนำไปปฏิบัติดูบ้าง

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง วิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พัฒนาจากโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง และ วิทยาลัยวิชาการศึกษา โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงสถาปนา พุทธศักราช ๒๔๙๒ วิทยาลัยวิชาการศึกษา พุทธศักราช ๒๔๙๗ และพัฒนาเป็น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช ๒๕๑๗

โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีประวัติศาสตร์มายาวนาน ถือกำเนิดขึ้นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ในกระแสสังคมที่เริ่มคลี่คลายจากการตื่นตระหนกภัยสงคราม ปัญหาเศรษฐกิจ และสังคม หลังจากท้องถื่นการสหประชาชาติได้ถือกำเนิดขึ้น เพื่อมุ่งเน้นความสมานฉันท์และผลักดันความร่วมมือทางด้านต่างๆ รวมทั้งการผลักดันทางการศึกษาเพื่อให้โลกใบนี้เจริญก้าวหน้า และมีสติปัญญามากขึ้น “โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง” ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ได้สถาปนาขึ้น เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๙๒ ณ ถนนประสานมิตร กรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนาการศึกษาทางด้านวิชาชีพครู ในช่วงเวลาที่วิชาชีพครูขาดแคลน ไม่สอดคล้องกับการขยายตัวของสังคมและศาสตร์ทางด้านศึกษาศาสตร์สากลยังใหม่ต่อสังคมไทยในขณะนั้น เป็นการเริ่มต้นการศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นมัธยมศึกษา และประกาศนียบัตรครูมัธยมศึกษา “โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง” ถือกำเนิดขึ้นจากการผลักดันของ ศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ซึ่งท่านเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในขณะนั้น และ ท่านก็ได้มีบทบาททางด้านศึกษาศาสตร์ ทั้งที่โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง วิทยาลัยวิชาการศึกษา และสังคมไทย

เมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงได้ถือกำเนิดขึ้นแล้ว หลวงสวัสดิสารศาสตรบุทธิ ได้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ระหว่างพุทธศักราช ๒๔๙๒ - ๒๔๙๗ ท่านเป็นผู้นำและผู้วางรากฐานระเบียบแบบแผนการฝึกหัดครู เป็นผู้บุกเบิกงานวิชาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่า เป็นแบบแผนของปวงชนยุคนั้นในวิชาชีพครู

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

เมื่อถึงพุทธศักราช ๒๔๙๗ ปัญหาการขาดแคลนครู และนักการศึกษา เป็นปัญหาที่รุนแรงยิ่งขึ้นในสังคมไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกๆ ด้าน ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ผู้นำการศึกษายุคใหม่ หรือผู้นำการศึกษาพัฒนาการนิยม(Progressivism) ได้เสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการให้ก่อตั้ง วิทยาลัยวิชาการศึกษา (College of Education) ขึ้นเพื่อพัฒนาปรัชญาแนวคิด และความรู้ความสามารถทางการศึกษายุคใหม่ ให้สอดคล้องผสมสัมพันธ์กับสังคมประชาธิปไตย รวมทั้งการพัฒนาการศึกษาศาสตร์ ให้เป็นวิชาชีพที่มีระบบแบบแผน และมีความลุ่มลึกในสังคมไทย พร้อมกับการประสาทปริญญาทางด้านศึกษาศาสตร์ ทั้งในระดับบัณฑิต มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต เมื่อแรกเริ่มการสถาปนาวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้นแทนโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง (๑๖ กันยายน ๒๔๙๗) ศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งอธิการระหว่างพุทธศักราช ๒๔๙๗ - ๒๔๙๙ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาการศึกษา หลังจากนั้น ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี จึงได้รับตำแหน่งอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา จนถึงพุทธศักราช ๒๕๑๑

วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ภายใต้ระบบโรงเรียนสาธิต (Demonstration School) เพื่อให้โรงเรียนสาธิตเป็นแปลงทดลองค้นคว้าในระบบการศึกษาสมัยใหม่ พร้อมกับจัดระบบการศึกษาแบบวิทยาเขต โดยขยาย วิทยาเขตปทุมวัน (๒๔๙๘) วิทยาเขตบางแสน (๒๔๙๘) วิทยาเขตพิษณุโลก (๒๕๑๐) วิทยาเขตมหาสารคาม (๒๕๑๑) วิทยาเขตสงขลา (๒๕๑๑) วิทยาเขตพระนคร (๒๕๑๒) และวิทยาเขตพลศึกษา (๒๕๑๓) โดยมีวิทยาเขตประสานมิตรเป็นศูนย์กลางการบริหารวิทยาลัยการศึกษาภายใต้การนำของศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ในฐานะที่ท่านเป็นนักวิชาการและนักการศึกษายุคใหม่ ได้พัฒนาแนวคิดพัฒนาการนิยมและการเรียนการสอนสมัยใหม่ จากสังคมตะวันตกผสมผสานกับพุทธธรรม วางหลักปึกฐานไว้ในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นระบบห้องสมุด ระบบคะแนน ระบบการวัดผล รวมทั้งวิชาการศึกษายุคใหม่ ที่ก้าวหน้าที่สุดในสังคมไทยขณะนั้น นอกจากนั้นแล้ว วิทยาลัยวิชาการศึกษายังได้รับ

การช่วยเหลือทั้งด้านบุคลากร หนังสือและทุนการศึกษามากมาย จนอาจกล่าวได้ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีระบบการศึกษาที่ก้าวหน้าที่สุดในช่วงเวลานั้น ตราหรือเครื่องหมายของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ซึ่งเป็นสมการทางด้านคณิตศาสตร์ $y = e^x$ (Exponential Curve) เส้นกราฟของการขยายเพิ่มขึ้นมีความหมายสอดคล้องกับปรัชญาที่ว่า “การศึกษาคือความเจริญงอกงาม” หรือ “ศึกษา วิรุฬหิ สมฺปตฺตา” หรือ “Education is Growth” รวมทั้งสอดคล้องกับ “สี่เทา - แดง” ซึ่ง สี่เทาเป็นสีของสมอง หมายถึง “ความคิด” และ สี่แดงเป็นสีของเลือด หมายถึง “ความกล้าหาญ” สี่เทา - แดง จึงหมายถึง “คิดอย่างกล้าหาญ”

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ก่อนหน้าเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ ในช่วงเวลาที่ศาสตราจารย์ ดร.สุุดใจ เหล่าสุนทร ดำรงตำแหน่งอธิการบดีที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา คณาจารย์ นิสิต และข้าราชการ ได้ร่วมกันเรียกร้องต่อรัฐบาล ให้ปรับฐานวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นมหาวิทยาลัยและย้ายสังกัดจากกระทรวงศึกษาธิการไปขึ้นกับทบวงมหาวิทยาลัย ท่ามกลางการปกครองที่เข้มงวดรุนแรงของรัฐบาลทหารในขณะนั้น เพื่อความคล่องตัวในการพัฒนาโครงสร้างการบริหารและการเรียนการสอน ไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัย และการขยายตัวที่มีความหลากหลายวิชาชีพ แล้วท้ายที่สุด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ “มหาวิทยาลัยที่เจริญเป็นศรีสง่าแก่มหานคร” ก็ได้รับการสถาปนาขึ้นในปีถัดมา (๒๙ มิถุนายน ๒๕๑๗) โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สุุดใจ เหล่าสุนทร ดำรงตำแหน่งอธิการบดี (พุทธศักราช ๒๕๑๒ - ๒๕๒๑) และ ขยายตัวไปที่อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก พุทธศักราช ๒๕๓๙

จากอดีตที่เรามีคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ ๕ (พุทธศักราช ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙) จัดตั้งคณะแพทยศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ ๗ (พุทธศักราช ๒๕๓๕ - ๒๕๓๙) จัดตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ ๘ (พุทธศักราช ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) จัดตั้งคณะสหเวชศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์

นอกจากนี้ ยังมีส่วนงานในกำกับของมหาวิทยาลัยที่จัดตั้งในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ ๘ ได้แก่ สถาบันสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สถาบันเอเชียแปซิฟิกศึกษา สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา สำนักงาน

บริหารกิจการหอพัก ศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา ศูนย์บริการวิชาการ ในปี พุทธศักราช ๒๕๔๘ แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ ๙ (๒๕๔๕ - ๒๕๔๙) จัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน พุทธศักราช ๒๕๔๗ ศูนย์กีฬามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช ๒๕๔๘ วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม พุทธศักราช ๒๕๔๙ สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ พุทธศักราช ๒๕๕๑ วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร พุทธศักราช ๒๕๕๒ เตรียมการจัดตั้ง คณะธรรมนิเทศศาสตร์ สถาบันวิจัยและพัฒนา ศาสตราจารย์ ดร. สาโรช บัวศรี คณะสาธารณสุขศาสตร์ ต่อไป

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยกลางเมืองที่ทันสมัยก้าวหน้า ผสานสัมพันธ์กับกระแสสากลและพัฒนาการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พัฒนาการด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และ ผสานสัมพันธ์กับชุมชน วิทยาลัย “โพธิวิชชาลัย” มศว องครักษ์, อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว, อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก, อำเภอดรอน จังหวัดอุดรธานี เป็นโครงการต้นแบบของมหาวิทยาลัยชุมชน อีกกระบวนการที่ที่มีความร่วมมือกับภาคีต่างๆ ในพื้นที่ เน้นการผลิตบัณฑิตคืนถิ่นบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นประการสำคัญ

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

วิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นสถาบันการศึกษาซึ่งมีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา การส่งเสริมวิทยฐานะและฝึกหัดครูอาจารย์นี้ เป็นงานสำคัญของชาติซึ่งเริ่มมาพร้อมกับกระทรวงศึกษาธิการ กิจการส่งเสริมวิทยฐานะและฝึกหัดครูอาจารย์ ตั้งแต่เริ่มมาขึ้น ได้ผลดีพอสมควรได้ผลิตครูประเภทต่าง ๆ นับแต่ครูอนุบาลจนถึงอาจารย์มหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ ได้คำนึงถึงความสำคัญของการฝึกหัดครูเป็นอย่างยิ่งจึงได้พยายามขยายโรงเรียนฝึกหัดครูเป็นลำดับมา จนได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครู โดยเฉพาะขึ้นที่ถนนประสานมิตร อำเภอพระโขนง พระนคร เมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๒ มีชื่อว่าโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร กิจการโรงเรียนฝึกหัดครูนี้ได้รับการปรับปรุงขยายอาคารสถานที่เป็นลำดับมา ถึงเช่นนั้นก็ยังไม่เพียงพอที่จะรับนักศึกษาให้ได้เต็มความต้องการ และยังไม่อาจจัดวิทยฐานะทางครูให้ถึงขั้นสูงสุดได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรปรับปรุงให้เขียบ วิทยฐานะถึงปริญญาในวิชาการศึกษาถึงมาตรฐานของต่างประเทศ เพื่อติดต่อสัมพันธ์กับสถาบันการศึกษาชั้นสูงของต่างประเทศได้ การปรับปรุงโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงครั้งนี้ ยังผลให้กำเนิดแก่วิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น ณ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๖

คณะกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร มี ๗ นาย คือ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานกรรมการ หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ รองประธานกรรมการ นายอภัย จันทวิมล นายวิฑูร ทิวทอง นายสาโรช บัวศรี นายพร ทองพูนศักดิ์ และนายสวัสดิ์ สิงหพงษ์ กรรมการ

เมื่อได้สถาปนาโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร ขึ้นเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาแล้วคณะกรรมการวิทยาลัยวิชาการศึกษา มีหน้าที่บริหารงานแทนคณะกรรมการโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงสืบมา คณะกรรมการนี้มี ๑๔ นาย คือ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานกรรมการ หลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ รองประธานกรรมการ หลวงปราโมทย์ จรรยาวิภาช นายอภัย จันทวิมล นายรอง สมายานนท์ นายวิฑูร ทิวทอง นายเชื้อ วิชัยดิษฐ์ นายสนั่น สุมิตร นายเชื้อ สาริमान นางสมัยสวาท พงศทัต นายพร ทองพูนศักดิ์ หม่อมหลวงบุญเหลือ กุญชร นายสวัสดิ์ สิงหพงษ์ กรรมการ และ นายสาโรช บัวศรี กรรมการและเลขานุการ กรรมการทั้ง ๒ คณะนี้

เป็นหัวแรงก่อตั้งและปรับปรุงกิจการของวิทยาลัยอย่างเข้มแข็ง ได้เริ่มต้นประวัติแห่งวิทยาลัยวิชาการศึกษาไว้อย่างงดงาม

เพื่อให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้มีอำนาจให้มีการศึกษาถึงขั้นปริญญาได้โดยสมบูรณ์ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ.๒๔๙๗ ต่อสภาผู้แทนราษฎร และตราเป็นพระราชบัญญัติเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๔๙๗ ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ วิทยาลัยวิชาการศึกษา มีอำนาจให้อนุปริญญา (อ.กศ.) ปริญญาตรี (กศ.บ.) ปริญญาโท (กศ.ม.) ปริญญาเอก (กศ.ด.) ในวิชาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องแก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยได้ และอาจจัดให้มีการศึกษา และการสอบได้เพื่อรับประกาศนียบัตรอย่างอื่น ตามหลักสูตรและวิธีการที่สภาวิทยาลัยกำหนดได้ด้วย

วิทยาลัยวิชาการแบ่งออกเป็นสำนักงานอธิการวิทยาลัย และคณะวิชา ๔ คณะ คือ คณะวิชาการศึกษา คณะวิชาวิจัยศึกษา คณะวิชามนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์ และคณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

เมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยวิชาการศึกษาแล้ว กิจการของวิทยาลัยจึงอยู่ในความควบคุมดูแลโดยใกล้ชิดของสภาวิทยาลัย อันประกอบด้วย พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธาน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รองประธาน และผู้รักษาราชการแทนอธิการ นายสาโรช บัวศรี ผู้รักษาราชการในตำแหน่งรองอธิการ และผู้รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัย นางสาวละม้ายมาศ ศรีทัต ผู้รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาวิจัยการศึกษา นายเทือก กุสุมา ณ อยุธยา ผู้รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชามนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์ นายพิทักษ์ รัชกุลพลเดช ผู้รักษาราชการในตำแหน่งหัวหน้าคณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และหลวงสวัสดิสารศาสตรพุทธิ นายอภัย จันทวิมล นายรอง สมายานนท์ นายสนั่น สุมิตร กรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ

ในหลักวิชาการศึกษาที่วิทยาลัยคำนึงถึงเด็กเป็นใหญ่กว่าอื่น เช่น ครูปริญญาทางฝ่ายประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา หมายถึงครูผู้สอนนักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มิได้เพ่งเล็งถึงวิทยฐานะของครู เช่น ครู ป.ป. ป.ม. แต่ก่อน เพื่อประโยชน์แก่หลักการคำนึงถึงเด็กเป็นใหญ่

กระทรวงศึกษาธิการได้เจรจากับองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ขอให้องค์การมาตั้งสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (International Institute for Child Study) ซึ่งการเจรจาก็เป็นผลสำเร็จ และกระทรวงศึกษาธิการให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา ทำงานร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสถาบันระหว่างชาติแห่งนี้ เพื่อทำการค้นคว้าเกี่ยวกับความเจริญงอกงามของเด็กทางทวีปเอเชีย

อนึ่ง ในขณะที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา เตรียมตัวเริ่มงานของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็กนี้ กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรให้วิทยาลัยได้ทำการติดต่อกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศอีกแห่งหนึ่ง คือ มหาวิทยาลัยอินเดียนา (Indiana University) ในรัฐอินเดียนาแห่งสหรัฐอเมริกา โดยอาศัยเจ้าหน้าที่องค์การบริหารวิเทศกิจของสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ติดต่อกับการติดต่อนี้เป็นในทางช่วยเหลือ เพื่อยกระดับทางวิชาการของวิทยาลัยวิชาการศึกษาให้สูงขึ้น คือ ทางมหาวิทยาลัยอินเดียนาจะส่งศาสตราจารย์มาช่วยปีละประมาณ ๕ คน ในระยะเวลา ๓ ปี และทางวิทยาลัยวิชาการศึกษาจะมีโอกาสส่งเจ้าหน้าที่ไปศึกษาในมหาวิทยาลัยอินเดียนาได้ปีละ ๒๐ คน ในระยะเวลา ๓ ปี เพื่อกลับมาทำการสอนและปฏิบัติงานของวิทยาลัยให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ในปลายปีการศึกษา ๒๔๙๗ มีนิสิตสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ รวม ๓๐ คน ระดับอนุปริญญา รวม ๑๘ คน โดยที่กิจการวิทยาลัยกำลังก้าวหน้าอย่างดีเช่นนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงดำริเห็นสมควรที่จะขยายกิจการให้กว้างขวางออกไปอีก เพื่อให้ได้ผลในทางปริมาณเพิ่มมากขึ้น จึงจัดการปรับปรุงวิทยาลัยเป็นการใหญ่ เมื่อปรับปรุงเสร็จเรียบร้อย วิทยาลัยจะมีตึกเรียนอันทันสมัยเพิ่มขึ้นอีก ๑ หลัง หอสมุดกลาง ๑ หลัง โรงเรียนสาธิตประถม และโรงเรียนสาธิตมัธยมด้วย เป็นที่หวังอยู่ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นวิทยาลัยที่ดีแห่งหนึ่ง แต่การที่จะขยายกิจการแต่เพียงภายในวิทยาเขตซึ่งตั้งอยู่ ณ ถนนประสานมิตรเท่านั้น ยังเห็นว่าไม่เป็นการเพียงพอ เพราะสถานที่ของวิทยาลัยมีบริเวณอันจำกัด และไม่สะดวกแก่นิสิตที่เดินเรียนวิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงเปิดรับนิสิตเดินเรียนขึ้นที่แผนกฝึกหัดครูโรงเรียนอุดมศึกษา พญาไท ปทุมวัน และเพื่อให้กิจการของวิทยาลัยรวมอยู่ในพระนครแต่แห่งเดียว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ขยายกิจการของวิทยาลัยออกไปยังจังหวัดใกล้เคียง โดยเปิดรับนิสิตประจำขึ้นที่วิทยาลัยบางแสน จังหวัดชลบุรี สถานศึกษาใหม่ของวิทยาลัยทั้งสองแห่งนี้เริ่มดำเนินการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๔๙๘ ในการสถาปนาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ครั้งที่ ๖ ณ ห้องประชุมกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๔๙๘

โดยมี พลเอกมังกร พรหมโยธี เป็นประธานได้ตกลงให้เรียกชื่อสถานการศึกษาของวิทยาลัยที่แผนกฝึกหัดครูโรงเรียนเตรียมอุดมว่า วิทยาลัยการศึกษา (ปทุมวัน) และแต่งตั้งให้ นางอุบล หุวะนันท์ เป็นผู้รักษาการแทนรองอธิการวิทยาลัย ส่วนสถานศึกษาของวิทยาลัยที่ตำบลบางแสน จังหวัดชลบุรีนั้น ให้เรียกชื่อว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษา (บางแสน และแต่งตั้งให้นายธำรง บัวศรี เป็นผู้รักษาการแทนรองอธิการวิทยาลัยทั้งสองนั้นขึ้นกับรองอธิการบดีและอธิการบดีคนเดียวกัน

เพื่อเป็นการส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ให้สูงขึ้น สถาปนาวิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงได้ออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดสอน และให้ปริญญาการศึกษาบัณฑิตสำหรับบุคคลภายนอก ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๔๙๘ ขึ้น อาศัยอำนาจตามข้อบังคับนี้ วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงเปิดรับสมัครบุคคลภายนอก ผู้ที่มีพื้นความรู้สามัญสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๖ และสอบไล่ได้ชั้นประโยคครูมัธยมหรือเทียบเท่าเข้าเป็นนักศึกษาเพื่อศึกษานอกเวลา ได้เปิดสอนตั้งแต่ภาคปลายของปีการศึกษา ๒๔๙๘ แล้ว

“เทา - แดง” เป็นสีประจำใจพวกเราชาววิทยาลัยวิชาการศึกษา สี “เทา” แทนสมองหมายถึง “คิด” สี “แดง” แทนเลือดที่เข้มข้น หมายถึง “กล้าหาญ” นั่นคือ “เทา - แดง” ในความหมายว่า “ทุกคนจะต้องคิดด้วยความกล้าหาญหรือมีความกล้าหาญที่จะคิด” นอกจากนั้นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งที่เรากุมใจยิ่ง คือ เส้นกราฟจากสมการ $y = e^x$ อันเป็นเส้นกราฟที่พุ่งขึ้นไปไม่มีวันสิ้นสุดไม่มีวันพบแกนทั้งสองนั้น หมายถึงเส้นแทนความเจริญอันไม่มีวันจบสิ้นของการศึกษาเราจะก้าวหน้าและพัฒนาตัวเองอย่างไร้จุดสิ้นสุดด้วยการศึกษาความเจริญงอกงามของเราทุกคนจะต้องพุ่งโดดเด่นไม่มีวันจบเหมือนเส้นกราฟให้สมกับคำดังที่ว่า **สิกขาวิรูพฺพิ สมฺปตฺตา** การศึกษาคือความเจริญงอกงาม อันเป็นปรัชญาหลักของเรา

เราต้องการให้ทุกคนที่เกิดมาได้เจริญงอกงาม อย่างไม่มีสิ้นสุดด้วยการศึกษา เราไม่ต้องการให้มีสิ่งกีดกั้นการศึกษาของมนุษย์ให้ชะงักงัน เราเกลียดสิทธิพิเศษ และความเหลื่อมล้ำในโอกาสแห่งการศึกษา สิ่งที่เราต้องการและปรารถนาอย่างยิ่งก็คือ **ความเสมอภาคในโอกาสแห่งการศึกษา และความงอกงามทางการศึกษาของมนุษย์**

หนังสือที่ระลึก

ประสานมิตรบัณฑิต รุ่น ๕

พุทธศักราช ๒๕๐๑